

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1757

Vragen van de leden **Omtzigt** (CDA) en **Vos** (PvdA) aan de ministers van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en van Economische Zaken over *het artikel «Duizenden ondernemers slachtoffer pensioentruc»*. (Ingezonden 5 februari 2010)

1

Heeft u kennisgenomen van het artikel «Duizenden ondernemers slachtoffer pensioentruc»?¹

2

Bent u op de hoogte van het voorbeeld in het jaarverslag van het Klachteninstituut Financiële Dienstverlening (KIFID) over 2007, waarbij iemand in een periode van vijf jaar in totaal 7.695 euro aan premie betaald heeft in een semi-collectieve overeenkomst en waarbij de verzekeraar aangaf dat de overdrachtswaarde € 0 zou zijn en dat de totale kosten na vijf jaar dus hoger waren dan de totale inleg (pagina 31 van het jaarverslag)?

3

Hoe kan het zijn dat het Verbond van Verzekeraars al met de Stichting van de Arbeid (STAR) en de financiële ombudsman in gesprek is over compensatie terwijl de Autoriteit Financiële Markten (AFM) zegt dat dit fenomeen nieuw is voor de AFM?

4

Heeft u enig inzicht in de hoogte van de kosten van semicollectieve

polissen? Zo nee, bent u bereid de AFM daar onderzoek naar te laten doen? Zo ja, kunt u de AFM vragen daarover te rapporteren?

5

Op welke wijze kan een werknemer, die via zijn werkgever onder een semicollectieve polis heeft, inzicht krijgen in de totale kosten? Heeft deze werknemer ook enige mogelijkheid om deze kosten te drukken of kunnen ze gewoon in mindering gebracht worden op de verplicht betaalde premie?

6

Welke kosten acht u maximaal aanvaardbaar voor semicollectieve contracten?

7

Indien de provisie te hoog is, wie is dan verantwoordelijk: de werkgever, de werknemer of de toezichthouder? Hoe kan de werknemer zijn recht halen ten opzichte van de verantwoordelijke?

¹ FD, 1 februari 2010.

Antwoord

Antwoord van minister **Donner** (Sociale Zaken en Werkgelegenheid), mede namens de minister van Financiën (ontvangen 2 maart 2010)

1

Ja.

2

Ja. Overigens blijkt op diezelfde pagina van het jaarverslag 2007 van

het Klachteninstituut Financiële Dienstverlening dat de betreffende verzekeraar twee maal een onjuiste berekening had gemaakt en dat de overdrachtswaarde niet € 0, maar € 3325 was.

3

Het Verbond van Verzekeraars is sinds het najaar van 2009 in gesprek met de Stichting van de Arbeid en de Ombudsman financiële dienstverlening over in het verleden afgesloten contracten betreffende premieregelingen op basis van beleggingen (ter onderscheiding van premieregelingen waarbij de premie direct wordt omgezet in een kapitaal en premieregelingen waarbij de premie direct wordt omgezet in een aanspraak op een pensioenuitkering). Ook dergelijke semicollectieve polissen vallen onder deze afspraken, waardoor afspraken die in dit traject worden aangegaan ook verband zullen houden met de distributiekosten (waaruit de provisie aan de intermediair wordt gefinancierd door de verzekeraar) van deze soort polissen. De AFM heeft mij gemeld dat zij bekend is met de verschillende contractsvormen en verschillende provisiestructuren. De AFM doet sinds 2008 onderzoek naar de passendheid van het pensioenadvies aan werkgevers en naar de vraag of adviseurs zich houden aan de informatieverplichtingen uit de Wet op het financieel toezicht (Wft). In dit

onderzoek wordt ondermeer gekeken of de geadviseerde contractvorm aansluit bij de behoeftes van de werkgever. In de eerste fase van het onderzoek constateerde de AFM dat het pensioenadvies aan werkgevers vaak tekort schiet. De AFM heeft daarop het onderzoek uitgebreid (zie ook het persbericht van de AFM van 8 juli 2009). Inmiddels heeft de AFM één boete opgelegd en verschillende normoverdragende gesprekken gevoerd. Waarschijnlijk zullen er meer maatregelen volgen. Om financiële dienstverleners te helpen bij de inrichting van een goede pensioenadviespraktijk stelde de AFM een «leidraad tweedepijler pensioenadviesering» op. De AFM wijst in deze leidraad ondermeer op het belang te kijken welke contractsvorm (semicollectief of collectief) het beste past bij de werkgever (zie aflevering 7 van de leidraad tweedepijler pensioenadviesering: Welk pensioenproduct past bij de werkgever?).

Noch ik, noch de Autoriteit Financiële Markten, is partij bij de besprekingen over compensatie van de in het verleden afgesloten contracten en ik kan daarover dan ook alleen melden dat ik van het Verbond van Verzekeraars heb begrepen dat het resultaat van deze gesprekken naar verwachting voor 1 april 2010 zal worden bekendgemaakt.

4

In het Financieele Dagblad (FD) van 1 februari 2010 wordt melding gemaakt van een zgn. semicollectieve pensioenpolis die te duur zou zijn. Navraag bij het Verbond van Verzekeraars heeft uitgewezen dat het bij de in het FD-artikel genoemde semicollectieve pensioenpolis gaat om een verzekering waarbij de inhoud van de regeling voor alle deelnemers gelijk is, maar waarbij de financieringsafpraak bij iedere nieuwe werknemer onder het contract opnieuw geregeld wordt. De AFM heeft al onderzoek gedaan naar kosten van pensioenregelingen. Zo publiceerde de AFM onlangs het rapport Kostentransparantie bij Premieovereenkomsten (december 2009) en eerder het Feitenonderzoek beleggingsverzekering (oktober 2008). Verder heeft de AFM in haar rapport Geef consumenten pensioeninzicht (januari 2010) gewezen op de mogelijk tegenvallende uitkomsten van

premieregelingen. Daarnaast zijn er onderzoeken gedaan naar de kosten van pensioenuitvoerders door het Verbond van Verzekeraars (april 2009), Stichting van Ondernemingspensioenfondsen (november 2007) en De Nederlandsche Bank (augustus 2006). Al deze onderzoeken bevatten echter geen specifieke informatie over semicollectieve polissen. En ook anderszins heb ik geen inzicht in de hoogte van de kosten van deze semicollectieve polissen. Ik wil de AFM niet nogmaals om een onderzoek vragen, omdat ik verwacht dat voor de semicollectieve polissen uit het verleden voor zover sprake was van overmatige kosten, een oplossing wordt gevonden via het eerder genoemde overleg tussen het Verbond van Verzekeraars en de Stichting van de Arbeid. En ik heb van het Verbond van Verzekeraars begrepen dat nieuwe semicollectieve regelingen niet meer afgesloten worden. De bestaande semicollectieve polissen worden omgezet in collectieve polissen. De «passende provisiennorm» en de eisen aan transparantie over provisie (zie ook antwoord op vraag 7) kunnen bovendien een bijdrage leveren aan het voorkomen van excessieve beloningen en inzichtelijk maken van prikkels voor adviseurs en bemiddelaars in hun dienstverlening aan werkgevers.

5

In het geval van een premieovereenkomst moet de nieuwe deelnemer aan een premieovereenkomst vanaf 1 januari 2009 een startbrief ontvangen waarin de besteding van de premie, uitgesplitst naar opbouw pensioen, risicodekking en kosten, moet worden gemeld. Op grond van zelfregulering zullen vanaf 2010 de verzekeraars jaarlijks aan deelnemers aan premieovereenkomsten op basis van beleggingen soortgelijke informatie over de besteding van de premie. De deelnemers aan dergelijke regelingen krijgen zo dus inzicht in de kosten en risicopremies die met de ingelegde premie worden verrekend. Dit opdat deelnemers zich een beeld kunnen vormen welk deel van de premie ten goede komt van aan de waardeopbouw van hun pensioen. Ook de werkgever heeft inzicht in welk deel van de premie ten goede komt aan de waardeopbouw van het pensioen van deelnemers, omdat de

totale kosten onderdeel uitmaken van het contract dat de werkgever met de verzekeraar heeft gesloten. Bovendien moet aan de werkgever precontractueel bij dit soort producten de beloning worden gemeld die een adviseur of bemiddelaar ontvangt in verband met het aangaan van het uitvoeringscontract tussen werkgever en verzekeraar. Dit opdat de werkgever inzicht heeft in eventuele perverse prikkels die adviseurs of bemiddelaars ervaren in verband met een beloning van hun dienstverlening door een verzekeraar. De werknemer is geen contractspartij, maar kan zijn werkgever natuurlijk altijd inzage vragen in het contract en kan zijn werkgever wijzen op de eventuele hoge kosten. Bij nieuwe contractsonderhandelingen kan de werkgever daarmee rekening houden.

6

De kosten zijn onderdeel van de contractsonderhandelingen en de omvang zal onder andere afhankelijk zijn van de inhoud van de pensioenregeling en het niveau van serviceverlening zoals die in het contract wordt overeengekomen. Het is niet aan de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid om daaraan een maximum te verbinden. Wel zie ik het als mijn taak om er voor te zorgen dat er bij alle betrokkenen transparantie is over de kosten. Mijn opvattingen over de kostenproblematiek en eventuele conclusies die ik daaraan zal verbinden zal ik u, zoals eerder al toegezegd, kenbaar maken na afronding van het onderzoek van de AFM naar de kwaliteit van de advisering over rechtstreeks verzekerde regelingen door bemiddelaars aan het MKB.

7

Met betrekking tot de provisie is per 1-1-2009 geregeld dat daarop nominale beloningstransparantie (d.w.z. in euro's) moet worden geboden. Hiermee wordt de werkgever, die immers contractpartij is, in staat gesteld zich een oordeel te vormen over de prikkel die een adviseur krijgt als adviseur. Daarnaast is de «passende provisiennorm» van toepassing. Deze norm, die per 1-1-2009 van toepassing is op alle complexe financiële producten, waaronder ook premieovereenkomsten in de tweede pijler, stelt dat de beloning niet in

strijd mag zijn met het belang van de klant. Excessieve provisies zijn daarmee verboden. De AFM houdt hierop toezicht en voert onderzoek uit naar de diverse provisiestructuren die gehanteerd worden.